

Ympäristöministeriö
Ylijohtaja **Pekka Jalkanen**
Kirjaamo.ym@ymparisto.fi

16.3.2010

Ehdotus jätelain uudistamiseksi otettava uuteen käsittelyyn

Jätealan lainsäädännön kokonaisuudistus on Suomessa vireillä. Lähes 7000 suomalaista maanteiden tavaraliikenteen ja siihen liittyvän logistiikan palveluyritystä ja –yrittäjää edustava **Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry** on seurannut tiiviisti uuden jätelain valmistelua. Myös sadat SKAL:n jäsenyritykset tarjoavat jätteenkuljetuspalveluja tai ovat muutoin mukana jätehuoltotoiminnassa.

Ehdotus uudeksi jätelaiksi on parhaillaan lausuntokierroksella. Huomionarvoista on, että miltei jokainen työryhmätyöskentelyyn osallistunut taho on jättänyt ympäristöministeriön johdolla laadittuun lakiehdotukseen sen eri osia koskevan eriävän mielipiteensä.

Pienten ja keskisuurten yritysten toiminta jätealalla on vakavasti uhattuna

Jätelain uudistus pohjautuu velvoitteeseen saattaa jäsenmaiden kansalliset säädökset EU:n jätedirektiivin mukaiseksi. **Vastoin direktiivin sisältöä ja henkeä, saisivat kunnat esitetyn kansallisen lakiuudistuksemme perusteella jatkossa yksinoikeuden leijonanosaan yhdyskuntajätteistä.** Muutoksen jälkeen yksityisillä jätehuolto- ja jätteenkuljetusyrityksillä ei olisi käytännössä mahdollisuutta tarjota ja tuottaa palveluja nykyisessä laajuudessa.

Antamalla lainsäädäntöteitse selkeä kilpailuetu julkisen vallan toimijoille, kuten tässä tapauksessa kunnallisille jäteyhtiöille, asetutaan samalla avoimesti vastaan EU:n pk-yritystoimintaa edistävän Small Business Actin (SBA) periaatteita ja tavoitteita. SBA:n avulla on tarkoitus luoda suotuisat edellytykset eurooppalaisten pienten ja keskisuurten yritysten kasvulle ja kestäväälle kilpailukyvyille. Ohjelma korostaa, että pk-yritysten merkitys talouskasvulle ja työllisyydelle olisi otettava paremmin huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden politiikassa. Suomen jätehuoltoalan yksityisistä toimijoista valtaosa on juuri EU-tason määritelmien mukaisia pk-yrityksiä

SKAL yhtyy pääpiirteittäin Ympäristöyritysten Liitto ry:n (YYL) sekä Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:n asiasta jättämiin eriäviin mielipiteisiin, jotka vastustavat jätehuollon ehdotettua vastuunjakoa ja lakiesityksen mukaista kuntien yksinoikeuden laajentamista. Tuemme YYL:n kantaa, jonka mukaan lakiesityksen myötä kilpailuneutraliteetti yksityisten ja kunnallisten jätehuoltoyritysten välillä ei toteudu ja kilpailu vääristyy räikeästi kunnallisten toimijoiden eduksi. Pk-yritykset taklautuvat ulos jätehuoltoalalta, joutuvat luopumaan liiketoiminnastaan ja irtisanomaan työntekijänsä. Lisäksi vaarana on tällöin, että uusien palveluiden ja teknologian kehittäminen jätealalle hyytyy, sillä innovointi on pääsääntöisesti ollut alan yksityisten yritysten vahvuus.

Sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä on säilytettävä nykymuodossaan

Lakiehdotuksessa jätteiden kuljetuksesta on esitetty kaksi vaihtoehtoa - joko sopimusperusteisesta kuljetuksesta pääosin luovuttaisiin ja kunnat järjestäisivät ja kilpailuttaisivat jätteenkuljetuksen keskitetysti tai sopimusperusteinen kuljetusmahdollisuus säilyisi vast´edeskin. Lausuntokierroksella haetaan näkemyksiä asian ratkaisemiseksi. **SKAL kannattaa varauksetta jälkimmäistä vaihtoehtoa, jonka mukaisesti Suomessa säilytetään sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä nykyisessä laajuudessaan.** Samaa kantaa painottavat alustavaan lakiesitykseen esittämissään mielipiteissä myös EK sekä YYL. SKAL katsoo myös, että tiettyjen jätejakeiden - kuten sako- ja umpikaivojen ja nk. suurten esineiden kuljetus tulisi olla aina kiinteistön haltijan vastuulla, koska kyseiset jätteet eivät kerta kaikkiaan sovellu kuljetettaviksi kunnan rutiininomaisissa kuljetuksissa.

Suomessa on tehty useita selvityksiä, joiden mukaan asukkaat, kiinteistönomistajat ja isännöitsijät haluavat ehdoitta päättää itse, keneltä jätehuoltopalvelut kuljetuksineen hankkivat. Se mielletään asumiskulttuurissamme perusoikeudeksi ja sen nojalla maahamme on rakentunut nykyinen nk. sopimusperusteinen jätteenkuljetusjärjestelmä. Kunnalliseen järjestelmään verrattuna sopimusperusteinen malli sisältää selkeitä etuja asukkaiden kannalta. Palvelutarjoajan kilpailuttaminen ei ole sidottu aikaan ja oma palvelutarve sekä jätteiden lajittelu voidaan sopia ja räätälöidä joustavasti suoraan kuljetusliikkeen kanssa.

Sopimusperusteisen järjestelmän myötä jätteenhuollon piirissä toimivat yksityiset yritykset ovat kehittäneet alan palvelumuotoja, teknologiaa ja työllisyyttä merkittävästi. Huolimatta taloudellisesta epävakaudesta, ovat yksityiset jätehuolto- ja kuljetusyritykset suunnanneet viime vuosina huomattavia investointeja kuljetuskalustoon sekä kehittyneisiin jätteen keräily- ja käsittelyjärjestelmiin. Sopimusperusteisen järjestelmän kulmakivi on pitkäjänteisyys. Se toteutuu myös jätteenkuljetuksesta vastaavan yrityksen ja asiakkaan välillä niin kotitalous- kuin yritysasiakaskentässä. Mikäli sopimusperusteisuudesta luovuttaisiin ja markkinat määrättäisiin lainsäädännöllä kunnallisten palveluntuottajien haltuun yksinoikeutena, suora asioiminen jätteenkuljettajan ja asiakkaan välillä päättyisi ja kuntien jätehuolto muovattaisiin suuremmiksi urakkakokonaisuuksiksi. Urakat kilpailutetaan muutaman vuoden välein, jättepalveluyritysten lukumäärä vähenee oleellisesti, palveluratkaisut ja innovointi kuihtuvat ja pitkäaikaiset vakituiset työsuhteet ovat vaakalaudalla.

Sopimusperusteisesta jätteenkuljetusjärjestelmästä luopumisella olisi ainoastaan heikentäviä vaikutuksia toimialan työllisyydelle, palvelukyvylle ja kehitystoiminnalle. Suomessa on siten säilytettävä nykyinen malli, joka on toimiva niin asiakkaiden kuin palveluntuottajienkin kannalta.

Kunnioittaen

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Iiro Lehtonen
toimitusjohtaja

Pasi Moisio
johtaja